

Gävle kommun
utbildning@gavle.se

2019-03-21
1 (18)
Dnr-2018:10640

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Vallbacksskolan i Gävle kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Vallbacksskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men lämnar framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Vallbacksskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn inleder ett strategiskt arbete för att säkerställa att skolan ger alla elever samma möjligheter i undervisningen oavsett könstillhörighet

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger lärare i alla ämnen förutsättningar att samverka i arbetet med betygssättning i syfte att säkerställa likvärdiga betyg.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 6 september 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till Skolinspektionen@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:10640) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att rektorn skapar sig en nulägesbild av elevernas kunskapsresultat genom den uppföljning som de biträdande rektorerna gör regelbundet tillsammans med sin personal. Uppföljning och analys omfattar också skolans värdegrundsarbete. Den analys som rektorn gör mot bakgrund av uppföljningen förklarar dock inte i tillräcklig utsträckning vilka faktorer, kopplade till undervisningens genomförande, som ligger bakom elevernas måluppfyllelse. Det framkommer vidare i granskningen att det inom utvecklingsarbetet vidtas konkreta, verksamhetsnära åtgärder för att förbättra elevers möjligheter att nå så långt som möjligt i förhållande till kunskapskraven. Granskningen visar också att rektorn har byggt upp sin organisation på ett sätt som stödjer utvecklingsarbetet och möjliggör att åtgärder kan vidtas skyndsamt samt att resurser vid behov omfördelas utifrån de aktuella behoven. Granskningen visar dock att rektorn inte bedriver ett systematiskt jämställdhetsarbete, utan aktiviteter inom området är beroende av enskilda medarbetares initiativ eller efter uppkomna situationer bland eleverna.

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9, 10 och 34 §§, 4 kap 4-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.8 Rektorns ansvar.

Rektorn följer upp och till viss del analyserar skolans kunskapsresultat

Granskningen visar att rektorn skapar sig en nulägesbild av elevernas kunskapsresultat genom den uppföljning som de biträdande rektorerna regelbundet gör tillsammans med sin personal. Enligt dokumentation och intervjuer gör skolan kontinuerliga uppföljningar av elevernas kunskapsresultat i alla ämnen och årskurser fyra gånger per läsår. Resultaten från uppföljningarna analyseras i såväl ämnes- som arbetslag. I intervju ger lärare exempel på en åtgärd inom ämnet matematik som sattes in mot bakgrund av analysen. Åtgärden gick ut på att tillvägagångssätt vid genomförande av prov förändrades för att ge alla elever bra förutsättningar att visa sina kunskaper. Rektorn beskriver i intervju att en skolövergripande uppföljning och analys görs i skolans pedagogiska utvecklingsgrupp. På en gemensam studiedag i början av läsåret samtalade personalen om de behov som har framkommit vid skolans kontinuerliga analyser av kunskapsresultaten. Samtalen mynnar ut i förslag till olika fokusområden och det är den pedagogiska utvecklingsgruppen som väljer vilka fokusområden skolan ska prioritera under läsåret.

Det framkommer i granskningen att det inom ramen för skolans utvecklingsarbete vidtas åtgärder för att förbättra elevers möjligheter att nå så långt som möjligt i förhållande till kunskapskraven. Av den nationella statistiken framkommer att genomsnittligt betygspoäng för eleverna i årskurs 9 på Vallbackaskolan är generellt sett lägre i alla ämnen, förutom ett, jämfört med motsvarande resultat i riket. Och även om resultaten visar att elevernas genomsnittliga meritvärde och andel elever i årskurs 9 som nått kunskapskraven i alla ämnen har förbättrats över de senaste tre åren är Vallbackaskolans resultat fortfarande lägre jämfört med kommunens och rikets. Enligt rektorn har den senaste uppföljningen och analysen av kunskapsresultaten visat att skolan inte når alla elever i undervisningen. Den centrala slutsatsen av den senaste analysen, som handlar om att lärarna i undervisningen på ett bättre sätt behöver möta den stora spridningen av elevernas kunskapsnivåer, ligger därför till grund för årets fokusområde specialpedagogik för lärare. Samtliga lärare omfattas av den pågående satsningen och insatserna kommer att följas upp och utvärderas av de biträdande rektorerna under utbildningens gång. Lärare ger också

exempel på att skolan tidigare har arbetat med språkutveckling som fokusområde och enligt de lärare som Skolinspektionen har intervjuat utgör detta ett av skolans utvecklingsområden då elevernas läsförståelse visar en negativ utveckling.

Även om det i granskningen framkommer exempel på åtgärder som skolan vidtar utifrån analysen av verksamhetens behov framgår det också att den analys som har gjorts av elevers måloppfyllelse inte i tillräcklig utsträckning belyser vad i verksamheten som påverkat och orsakat resultaten och måloppfyllelsen. Flera av de intervjuade lärarna kan ge exempel på vilka mönster i resultaten som de har uppmärksammat vid kunskapsuppföljningen. Exempelvis uppger lärarna att det finns skillnader i resultat mellan flickor och pojkar. Däremot kan lärarna knappt ge något konkret exempel på eventuella orsaker till resultaten som har framkommit i analysen och som kan härledas till exempelvis undervisningens organisering, arbetssätt och arbetsformer, personalens förhållningssätt, förväntningar eller lärandeklimat. Trots att flickors genomsnittliga meritvärde i årskurs 9 har under de senaste tre åren varit drygt 40 meritpoäng högre än pojkars kan lärarna varken beskriva att det gjorts en analys av orsaker till dessa resultat eller att det satts in åtgärder för att förändra undervisningen mot bakgrund av de resultaten. Rektorn beskriver att det ingår i analysarbetet att ta reda på vad skolan behöver utveckla i undervisningen för att förbättra resultaten. Men samtidigt uppger rektorn att skolan behöver ha en djupare diskussion kring undervisningens kvalitet och att lärarna inför nästa läsårs arbete med fokusområden har lämnat önskemål om att undervisningen borde prioriteras.

Granskningen visar vidare att rektorn följer upp och utvärderar skolans värdegrundsarbete, vilket dokumenteras i skolans likabehandlingsplan. Av den senaste uppföljningen framgår att de klasser som arbetat aktivt med värdegrundsarbete genom gruppstärkande aktiviteter har fått bättre resultat i enkäter gällande trivsel och sammanhållning. Mål för läsåret 2018/19 är bland annat att alla elever ska känna tillhörighet och att gemenskapen ska öka vid hemvisterna och mellan klasserna. Främjande åtgärder under läsåret 18/19 är till exempel att klass- och elevrådsmöten ska återkomma med ökad kontinuitet i syfte att bland annat ge eleverna större gemenskap. I det dagliga arbetet samtalar personal kontinuerligt med eleverna om skolans värdegrund, både enskilt och i grupp för att främja elevernas känsla av trygghet och tillhörighet och elevcoacher arbetar tillsammans med eleverna för att främja en trivsam miljö för alla.

Det framkommer i granskningen att rektorn omfördelar resurser för att möta de behov som finns på skolan. Bland annat har skolan ett tvälärarsystem i några ämnen, elevcoacher i klassrum och i korridorer i syfte att skapa en trygg miljö och för att avlasta lärarna så att de får goda förutsättningar att undervisa. Inom elevhälsoteamet

fördelas även resurser utifrån klassens individuella och generella behov. Till exempel har extraresurser satts in i en klass som bland annat har använts till att genomföra individuella elevintervjuer för att utreda orsaker till bristande trygghet och studiero.

Rektorn leder och organiserar lärarnas arbete för att utveckla undervisningens kvalitet

Av granskningen framgår att rektorn organiserar lärarnas förutsättningar att samverka utifrån behovet av att skapa en mer inkluderande undervisning som når fler elever. Utifrån personalens gemensamma analys av skolans utvecklingsbehov beslutade rektorn att fortbildning inom specialpedagogik för lärande blir årets fokusområde. Detta i syfte att utveckla undervisningen så att den blir mer inkluderande och att fler elever når målen. Alla lärare träffas en gång i veckan för utbildning. En avstämning sker i december, därefter kan effekter av fortbildningen tydligare påvisas. Utöver den pågående satsningen har skolan andra forum för kollegialt lärande och erfarenhetsutbyte. Vid lärarintervju framgår att lärarna samverkar vid pedagogiska samtal varje vecka och det händer att de auskulterar hos varandra. Vid rektorsintervju framgår att de lärare som ingår i tvålärarsystemet har en gemensam samplaneringstid. Granskningen visar att skolan har ett system för att förmedla arbets- och förhållningssätt till ny personal. Av intervjuer med lärare framgår att nyanställda lärare får en introduktion om olika frågor av de biträdande rektorerna och att ny personal får en handledare under sitt första år. Det finns dokument för vikarier för hur man som lärare ska leda undervisningen, strukturer och genomförande av undervisningen

Skolan saknar ett strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn inte bedriver ett tillräckligt systematiskt jämställdhetsarbete i syfte att se till att alla elever oberoende av könstillhörighet har samma förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin utveckling. Enligt intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan, rektorn och elever har skolan inget systematiskt arbete för att främja jämställdhet och motverka att könsmönster som begränsar elevers möjligheter i undervisningen reproduceras. Rektorn hänvisar i intervju till skolans likabehandlingsplan där diskrimineringsgrunderna framgår. Skolinspektionen har tagit del av den aktuella planen och kan konstatera att den inte berör några jämställdhetsaspekter alls. Elevhälsan uppger att skolan arbetar med jämställdhet när ett sådant behov uppstår. Rektorn säger i intervju att "kill- och tjejssnack" har förekommit. Vidare säger lärare i intervju att i ämneslagen pratar lärarna om flickors och pojkars olika syn på studier och vad som motiverar respektive kön. Även om lärare, elevhälsan och rektorn kan ge exempel på sporadiska inslag med koppling till jämställdhet som har förekommit på skolan kan dessa inte ses som ett strategiskt och genomtänkt jämställdhetsarbete. Skolan gör visserligen kontinuerliga

uppföljningar av elevernas kunskapsresultat och har uppmärksammat mönster i resultaten utifrån kön. Trots att skillnader mellan flickors och pojkars resultat är påtagliga och har funnits över tid saknas det exempel på åtgärder som skolan har vidtagit i syfte att motverka dessa könsmonster och för att ge alla elever, oavsett könstillhörighet, samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn inleder ett strategiskt arbete för att säkerställa att skolan ger alla elever samma möjligheter i undervisningen oavsett könstillhörighet

Granskningen visar att rektorn behöver utveckla jämställdhetsarbetet på skolan till att bli mer strategiskt och systematiskt för att säkerställa likvärdiga möjligheter för alla elever att lyckas i sitt lärande, oavsett könstillhörighet. Av granskningen framkommer att jämställdhetsperspektivet aktualiseras sporadiskt och att skolan trots återkommande skillnader i kunskapsresultat mellan könen inte arbetat systematiskt för att vidta åtgärder i syfte att ge alla elever, oavsett könstillhörighet, samma förutsättningar i undervisningen.

Av läroplanen framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Det framgår vidare att hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn inleder ett aktivt och planerat jämställdhetsarbete. Rektorn behöver se till att jämställdhetsfrågor kontinuerligt tas tillvara i undervisningen i alla ämnen, och inte enbart aktualiseras inom ramen för exempelvis ett särskilt värdegrundstema eller på förekommen anledning. Varje lärare behöver verka för att alla elever oberoende av könstillhörighet får lika stort utrymme och inflytande i undervisningen.

Rektorn bör också i högre utsträckning arbeta med att analysera sin verksamhet utifrån ett jämställdhetsperspektiv och tillsammans pedagogiska personalen reflektera över hur flickor och pojkar i realiteten bemöts och bedöms samt vilka krav och förväntningar som förmedlas. Eftersom skolan har en väl fungerande organisation för att följa upp kunskapsresultat samt värdegrundsarbete, skulle den löpande analys som sker i dessa forum även kunna inbegripa jämställdhetsaspekter. De könsmonster som finns i skolans kunskapsresultat behöver analyseras för att kunna sätta in åtgärder för

att förbättra likvärdigheten när det gäller flickor och pojkars villkor att lära och utvecklas. Enligt Skolinspektionen krävs det ett aktivt och planerat jämställdhetsarbete för att skolan ska kunna leva upp till läroplanens uppdrag att främja elevers lika rättigheter och möjligheter samt att motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling.

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Skälen till bedömningen är att lärare strukturerar sin undervisning och förmedlar syfte och mål med lektionen och de olika arbetsmomenten till eleverna. Granskningen visar goda exempel på anpassning av undervisningens innehåll och arbetssätt till aktuell elevgrupp även om det finns viss variation. Lärarna har genomgående en aktiv och stödjande roll samt arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation. Eleverna får även vara med och planera och utvärdera undervisningen.

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolans och omvärlden, 5 Kursplaner med kunskapskrav.

Undervisningen är varierad och strukturerad samt innehåller ett aktivt lärarstöd

Granskningen visar att eleverna får en varierad och strukturerad undervisning och erbjuds ett aktivt lärarstöd. Valet av arbetsformer varierar, elever arbetar enskilt, samarbetar i par och i grupper. Eleverna använder olika redovisningssätt, till exempel muntliga presentationer, filmvisning och via prov i digitala verktyg. Lärarna stödjer eleverna genom att aktivt hjälpa dem under lektionen. Till exempel när elever inte förstår förklarar lärare på ett annat sätt och använder ett lättare språk. På lektioner med två lärare använder lärarna möjligheten att arbeta med enskilda elever eller elever i grupper utanför klassrummet.

Granskningen visar att undervisningen har en tydlig struktur med ett logiskt flöde av arbetsmoment. Vid intervju med lärare, rektor och elever framgår att flertalet lärare har tydlig start och tydligt avslut på sina lektioner och att syftet med olika

arbetsområden tas upp vid start av arbetsområde. Vid de lektioner som Skolinspektionen observerat är start och avslut av lektionerna tydliga, målet med lektioner framgår och olika moment följer logiskt efter varandra. Det finns exempel från de observerade lektionerna som visar att läraren noga har tänkt igenom upplägget så att exempelvis eleverna tillsammans går igenom de begrepp som ingår i den kommande uppgiften. Det finns också exempel på hur eleverna tillsammans med läraren bearbetar, genom gestaltning och reflektion, en text som de läst gemensamt. Samtliga lektioner som Skolinspektionen observerat avslutas med att läraren sammanfattar lektionen, eleverna ställer sig bakom stolarna och avvaktar med att lämna sin plats tills läraren har tackat för idag.

Granskningen visar att elever involveras i planeringen och utvärderingen av undervisningen.

Av granskningen framkommer att elever har inflytande i planering av arbetsområden, val av fördjupningsuppgifter och redovisningssätt samt på vilket sätt prov ska genomföras. I lärarintervju framgår att elever får vara med och planera vilka arbetsområden de ska arbeta med. De elever som blir snabbt klara med en arbetsuppgift får välja mellan olika material med utmanande fördjupningsuppgifter. Elever får vara med och planera vilket redovisningssätt som ska användas och hur prov ska genomföras. Flera lärare uttrycker tveksamhet till att elever förstår att de är med och planerar undervisningen. Enligt elever fick de i början av läsåret vara med och berätta om vilka förväntningar de hade och de får de vara med och påverka arbetssätt ibland.

Granskningen visar att elever får utvärdera sitt eget lärande och lärarnas undervisning. I lärarintervju framgår att elever får svara på frågor om sitt eget lärande till exempel hur eleven tycker arbetet har gått, vad de har lärt sig, vad eleven kunnat göra annorlunda eller bättre och om de kan ge tips till nästa årskull elever. Elever får även lämna sina synpunkter på lärares undervisning till exempel kring lärares arbetssätt och vad som kan förbättras gällande undervisningsupplägget. Lärare följer upp resultatet av utvärderingarna genom att berätta för eleverna hur de har uppfattat elevernas synpunkter. Lärare kan därefter förändra undervisningen efter elevernas synpunkter. I rektorsintervju framgår att lärare låter elever utvärdera undervisningen. Enligt rektorn behöver skolan dock arbeta mer formativt med utvärderingar. Enligt lärare och rektor förs det samtal om att införa gemensamma utvärderingsfrågor på skolan. I elevintervju berättar elever att de kan ta upp med lärarna sådant som skulle kunna förbättras gällande undervisningen. Enligt representanter för elevhälsan varierar det hur delaktiga elever är i planering och utvärdering av undervisningen.

Lärare stärker elevers självförtroende och undervisningen anpassas delvis till aktuell elevgrupp

Granskningen visar att lärare stärker elevernas självförtroende genom att skapa bra och respektfulla relationer till eleverna och visa att de har höga förväntningar på eleverna. Lärarna beskriver att de berömmar eleverna för vad de har gjort och bekräftar deras förmåga. Lärare och studie- och yrkesvägledare har vid behov motivationssamtal med elever. Enligt eleverna försöker lärare stärka elevernas självförtroende genom att peppa eleverna och ge dem uppgifter som eleverna känner att de klarar av. Enligt rektorn visar lärarna att de har höga förväntningar på eleverna och på så sätt stärks elevernas självförtroende. Vidare framkommer det i granskningen att undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas till aktuell elevgrupp med hjälp av ett så kallat klassrecept. Klassrecepten består av generella och specifika elevanpassningar för att tillgängliggöra undervisningen för den aktuella klassen. I klassrecepten framgår det hur läraren ska anpassa undervisningen och rutiner till enskilda elever och till den aktuella klassen. Exempel på olika anpassningar av undervisningssituationen som framgår av klassrecepten är att vissa klasser passar det bättre för att ha gruppdiskussioner och i andra klasser passar det bättre att ha diskussioner i par. I intervju med elevhälsan framkommer att elevhälsoteamet har genomgångar av två klasser i veckan. Vid mötet pratar lärare och elevhälsa om gruppen elever då de bland annat går igenom och uppdaterar vilka generella och specifika elevanpassningar som gäller i de olika klasserna. Rektorn säger i intervju att det är viktigt att lärarna försäkrar sig om att de vet vilka generella och specifika elevanpassningar som gäller för den aktuella klassen. Av lärarintervju framgår att undervisningen även anpassas till elevgruppen genom att eleverna får olika slags läromedel och så breda och varierande uppgifter som möjligt. Eleverna får också använda olika redovisningssätt för att visa sina kunskaper. Det startas också projekt inom ämnen som elever kan arbeta med på olika nivåer. Samtidigt framkommer det i intervjuer med lärare att de inte alltid har förutsättningar att på bästa sätt möta elevernas behov av stöd i undervisningen. I de klassrum där det är två lärare delas eleverna in i grupper utifrån behov. Däremot uttrycker de lärare som är ensamma i klassrummet att de inte har möjlighet att ge elever i behov av stöd tillräckligt mycket tid för att bygga en relation och att ge det stöd de behöver. Skolans personal har gemensamt beslutat att genomföra en kompetensutvecklingsinsats gällande specialpedagogik för lärande. Detta för att utveckla skolans arbetssätt och den specialpedagogiska kompetensen bland lärare för att på bättre sätt kunna möta nyanlända elevers behov samt behov av specialpedagogiskt stöd.

Eftersom skolan har fokusområdet specialpedagogik för lärare i syfte att lärarna i undervisningen på ett bättre sätt ska kunna möta den stora spridningen av elevernas

kunskapsnivåer förutsätter Skolinspektionen att rektorn regelbundet kommer att följa upp hur lärare utvecklar sin undervisning och sina metoder för att anpassa undervisningen oavsett vilken nivå elever befinner sig på kunskapsmässigt.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Trygghet och studiero

Skälen till bedömningen är att skolan har ett samlat arbete för att skapa och upprätthålla trygghet och studiero, vilket gör att elevernas vardag i skolan till övervägande del präglas av trygghet och studiero. Skolan kartlägger elevernas upplevelse av trygghet och studiero, analyserar resultatet av kartläggningen och vidtar åtgärder.

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

Skolan har fungerande arbetssätt för att skapa trygghet

Av granskningen framgår en samstämmig bild av att det finns ett aktivt arbete på skolan med att skapa trygghet där skolans värdegrundsarbete ingår. Skolans trygghetsteam som består av lärare, elevcoacher, kurator, skolsköterska och även biträdande rektorn har en central roll i trygghetsarbetet. Under ledning av skolans trygghetsteam genomför skolan regelbundna trygghetsmätningar med hjälp av elevenkäter och så kallade "elevtempor". Det genomförs också trygghetsvandringar för att kartlägga riskområden på skolan. Trygghetsteamet analyserar resultat från dessa mätningar och presenterar analysen av skolans övergripande trygghet för personalen på arbetsplatsträffar och för eleverna i aulasamlingar. Mentorerna presenterar den egna klassens resultat för eleverna i respektive klass. Utifrån vad som framkommer efter analysen av resultaten, vidtas åtgärder inom trygghet och värdegrund på såväl skolnivå som klassnivå. Åtgärder på skolnivå förs in i skolans likabehandlingsplan.

Enligt den senaste trygghetsuppföljningen har elevernas trygghet förbättrats och är den bästa sen skolan startade. Uppföljningen visade dock att tryggheten behöver bli

bättre i korridorerna. Skolan har därför vidtagit åtgärder som till exempel att lärarna pratar med eleverna om skojbråk. På grund av trängsel har det möblerats om och dörrar har tagits bort i korridorerna. Elevcoacher ansvarar över varsin korridor och bidrar till trygghet genom sin närvaro. Vid intervju med elevhälsan uppges att elevhälsan coachar och handleder elevcoacherna i det förebyggande trygghetsarbetet. Av rektorsintervjun framgår att skolans gemensamma lektionsstruktur även skapar trygghet för elever.

Utöver de trygghetsskapande åtgärder som skolan vidtar mot bakgrund av trygghetsenkäten bedrivs andra typer av förebyggande insatser. Eleverna som börjar i årskurs 7 kommer från olika skolor i kommunen. Det bedrivs därför aktiviteter för eleverna när de börjar på skolan. Under höstterminens första dagar genomförs till exempel gemensamma aktiviteter för att komma närmare varandra där man har diskussionsfrågor om värdegrund och kompisskap. Arbetslagen genomför värdegrundsaktiviteter både årskursvis och arbetslagsvis kontinuerligt under läsåret. Till exempel åker eleverna i årskurs 7 på läger med lärarna för att skolans värdegrund ska förmedlas till eleverna. Granskningen ger en samstämmig bild av en skola med gemenskap och sammanhållning mellan elever och lärare. Vid en intervju säger en deltagare: "Det finns en värme och atmosfär på skolan, ett väldigt lugn trots att det är en så stor skola, man känner sig välkommen."

Skolan har fungerande arbetssätt för att skapa studiero

Granskningen visar att det på skolan bedrivs ett gemensamt arbete med att skapa och upprätthålla studiero. Liksom trygghet ingår även studiero i den regelbundna kartläggning som genomförs på skolan. Enligt intervjuer med lärare och rektorn visar enkätresultaten att studiero kontinuerligt har förbättrats. Flera lärare uppger i intervjuer att det är studiero på lektionerna. Bland eleverna råder det dock olika uppfattningar om studiero – eleverna uppger att det är lugnt i vissa ämnen men att det i andra ämnen är sämre studiero. En elev uppger att det blir mer oroligt i de ämnen där det bara finns en vuxen. Elevhälsan beskriver att såväl lärare som eleverna uttrycker att studiero har förbättrats. Vid klassgenomgångar är studiero ett område som tas upp, elevhälsan kan göra observationer i olika klasser och ge handledning till lärare. I intervjuer med rektorn ges exempel på förebyggande insatser för att förbättra studieron. Skolan har förstärkt vuxennärvaron i klasserna genom att ha två vuxna i klasserna under lektionstid och klasserna har uppdaterade "klassrecept".

Av rektorsintervju och intervju med elevhälsans representanter framkommer exempel på insatser riktade till en specifik klass för att komma till rätta med bristande studiero. Rektorn har informerat sig om läget i klassen via enkäter, enskilda elevintervjuer,

klassrumsobservationer samt samtal med lärare. Av informationen framgår att eleverna ser olika på behovet av studiero och vad studiero innebär. Åtgärder som har vidtagits för att förbättra elevernas behov av studiero är förstärkt vuxennärvaro i klassen och i korridoren. Klassreceptet har uppdaterats för vad som fungerar för klassen. Elevcoacher och specialpedagoger är involverade i arbetet. Klassrummet har möblerats om och gruppindelningar har gjorts. De biträdande rektorerna uppger att det är studiero vid deras lektionsobservationer och enligt lärarna råder nu studiero i klassen. Rektorn följer kontinuerligt upp arbetet och situationen i klassen.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att bedömning av elevers kunskaper och färdigheter är en del i den samverkan som sker mellan lärare på Vallbacksskolan samt med lärare från de skolor som ingår i det gemensamma rektorsområdet. Därigenom ser rektorn till att lärarna har organisatoriska förutsättningar att tillsammans diskutera sina bedömningar i syfte att säkerställa likvärdigheten. Samtidigt framkommer det i granskningen att samverkan inte i tillräcklig utsträckning omfattar lärares arbete med själva betygssättningen – även om det finns exempel på ämnen där detta sker. Rektorn analyserar likvärdigheten i lärarnas bedömningar och betyg med utgångspunkt i de summativa bedömningar som görs under läsåret.

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14-15 §§

10 kap. 20 a § skollagen, 9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg.

Av granskningen framgår att rektorn analyserar eventuella skillnader i betyg i olika ämnen och årskurser, mellan resultat på nationella ämnesprov och slutbetyg. Enligt rektorn granskas elevernas betyg i jämförelse med resultat på nationella prov, även i relation till de betyg eleverna hade i tidigare årskurser. Om rektorn upplever att något eller några resultat är oklara eller på något vis sticker ut ställs kompletterande frågor till undervisande lärare. Av lärarintervju framkommer att ledningen säkerställer likvärdigheten i samband med skolans kontinuerliga uppföljning av kunskapsresultat. Om lärarnas bedömning skiljer sig åt mellan årskurserna eller mellan olika ämnen analyseras underlagen och frågor ställs till läraren.

I granskningen framkommer det flera exempel på hur lärare arbetar med att kvalitetssäkra sina bedömningar i olika forum och med olika metoder. Samtidigt finns det ämnen där lärare i högre utsträckning kan samverka med andra lärare för att se till att bedömning och betygssättning är rättvis och likvärdig. Av inkommen dokumentation och intervjuer med rektorn och lärare framgår att rektorn har avsatt tid för samrättning och sambedömning av nationella prov. Även tvåläraresystem uppges av de intervjuade ge bra förutsättningar för att tillsammans planera bedömningssituationer och sedan bedöma elevprestationer. Dock uppges lärare i intervjuer att de har kommit olika långt i detta arbete mellan olika ämnen. Av såväl intervjuer som dokumentation framgår att förstelärare med inriktning betyg och bedömning har haft genomgångar och gett stöd till lärare i bedömningsfrågor. Enligt rektorn finns det inga formella rutiner för hur bedömningar ska gå till. Rektorn uppges att hon säkerställer att det blir likvärdiga bedömningar genom att det alltid är legitimerade lärare samt förstelärare med i bedömningsarbetet samt att sambedömningar genomförs. Rektorn går igenom protokollen från träffar som innefattar bedömningsfrågor och de synpunkter som framkommer där. Lärarna uppges att rektorn räknar med att delar av ämneslagstiden ägnas åt sambedömning.

Enligt den inkomna dokumentationen är dock samarbete kring betygssättningen begränsat till framför allt i ämnen svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska. Enligt en lärare i ett praktisk-estetiskt ämne samtalar kommunens lärare, som undervisar i detta ämne, med varandra i slutet av årskurs 9 men annars har lärarna inte samverkat med någon annan vid bedömning och betygssättning. En gång per termin har rektorsområdet betyg- och bedömningskonferenser över stadierna. Lärarna beskriver att Gävle kommun tidigare hade en gemensam strategi för bedömning och betygssättning kommunövergripande nätverk i alla ämnen men att detta inte längre finns.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger lärare i alla ämnen förutsättningar att samverka i arbetet med betygssättning i syfte att säkerställa likvärdiga betyg.

Granskningen visar att lärares samverkan kring frågor som rör betygssättning kan breddas så att samtliga ämnen och lärare omfattas. Det framkommer i granskningen att skolans lärare ges möjligheter att samverka med andra lärare på den egna och på andra skolor i bedömningsfrågor men att denna samverkan främst är kopplad till planering av bedömningssituationer samt bedömning av elevprestationer. Lärare i några få ämnen möts även i organiserade former för att tillsammans diskutera en

allsidig bedömning inför beslut om betyg. Däremot har inte lärare i alla ämnen och årskurser möjligheter till samverkan i arbetet med betygssättning.

Enligt läroplanen ska läraren ta hänsyn till all tillgänglig information vid betygssättningen. Av Skolverkets allmänna råd om betyg och betygssättning framkommer att rektor har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Av Skolinspektionens kvalitetsgranskning Rättvis och likvärdig betygssättning i grundskolan framgår att skolor ofta saknar organiserade former för samverkan för lärares arbete med att göra en allsidig bedömning av elevernas kunskaper gentemot kunskapskraven. På Vallbacksskolan samverkar lärare i enbart några ämnen vid betygssättningen. Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att bredda samverkan i arbetet med att väga ihop elevprestationer inför beslut om betyg så att den omfattar samtliga ämnen och lärare. Huvudmannen kan stötta rektorn med att organisera arbetet mellan skolor, framför allt i de ämnen där lärare saknar ämneskollegor inom skolenheten. Detta kan ske genom såväl fysiska som digitala mötesplatser. Genom att diskutera hur man kan läsa och tolka kunskapskraven och vad som väger tyngre vid betygssättningen kan samsyn utvecklas och synliggöra lärares olika sätt att uppfatta kriterier och kravnivåer.

På Skolinspektionens vägnar

2019-03-21

X Anna Möller

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Möller

X Gunilla Petersen

Föredragande
Signerat av: Gunilla Petersen

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 3 gruppintervjuer med elever
- 3 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor och 2 biträdande rektorer.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 29 januari 2019 och den 31 januari 2019. Besöket genomfördes av Gunilla Petersen och Mats Lindh.

Vallbacksskolan är en kommunal grundskola belägen i Gävle. Verksamheten omfattar årskurserna 7-9.